

فهرست مطالب

۱۵	کتاب اول: کلیات
۶۴	تعاریف
۶۵	قلمرو اجرای قوانین جزائی در مکان
۶۸	قلمرو اجرای قوانین جزائی در زمان
۷۰	قانونی بودن جرائم و مجازات ها و دادرسی کیفری
۷۱	مجازات های اصلی
۷۲	شخص حقیقی - شخص حقوقی
۷۸	مجازات تکمیلی - مجازات تبعی
۸۳	انتشار حکم محکومیت
۸۴	نحوه تعیین و اعمال مجازات ها
۸۵	تخفیف مجازات - معافیت از مجازات
۸۷	تعویق صدور حکم
۸۷	تعلیق اجرای مجازات
۸۷	نظام نیمه آزادی
۸۷	نظام آزادی مشروط
۸۷	سامانه های الکترونیکی
۱۰۲	ضمانت اجرا
۱۰۴	مجازات های جایگزین حبس
۱۰۸	دوره مراقبت
۱۰۸	خدمات عمومی رایگان
۱۰۸	جزای نقدی روزانه
۱۰۸	جزای نقدی
۱۱۰	رضایت محکوم
۱۱۲	مجازات ها و اقدامات تأمینی و تربیتی اطفال و نوجوانان
۱۱۶	سقوط مجازات

۱۱۷ عفو
۱۱۷ نسخ قانون
۱۱۸ گذشت شاکی
۱۲۳ مرور زمان
۱۲۶ توبه مجرم
۱۲۸ اعمال قاعده درأ
۱۲۸ شروع به جرم
۱۳۰ شرکت در جرم
۱۳۵ معاونت در جرم
۱۳۷ سردستگی گروه مجرمانه سازمان یافته
۱۳۸ تعدد جرم
۱۴۱ تکرار جرم
۱۴۱ تخفیف مجازات در
۱۴۱ تعدد جرم - تکرار جرم
۱۴۲ شرایط مسئولیت کیفری
۱۴۵ موانع مسئولیت کیفری
۱۴۵ صغر سن
۱۴۶ جنون
۱۴۷ اکراه
۱۴۸ اضطرار
۱۴۹ خواب، بیهوشی و مانند آنها
۱۴۹ مستی
۱۵۰ جهل
۱۵۰ دفاع مشروع
۱۵۲ امر آمر قانونی
۱۵۳ حکم قانون
۱۵۳ عملیات ورزشی
۱۵۳ اقدامات والدین و اولیای قانونی
۱۵۳ عمل جراحی یا طبی مشروع
۱۵۴ اجرای قانون اهم

۱۵۴	ادله اثبات در امور کیفری
۱۵۵	تعریف
۱۵۵	شرایط
۱۶۲	انکار
۱۶۳	راه های اثبات جنایت - راه های اثبات دیه
۱۶۹	قسامه - لوث
۱۷۳	کتاب دوم: حدود
۱۸۵	جرائم موجب حد
۱۸۶	تعریف
۱۸۸	شرایط
۱۹۴	احسان
۱۹۴	حد زنا
۱۹۶	حد لواط
۱۹۶	حد تفخیذ
۱۹۷	حد مساحقه
۱۹۷	همجنس گرایی
۱۹۸	حد قوادی
۱۹۸	حد قذف
۱۹۹	حد مسکر
۱۹۹	حد سرقت
۲۰۰	حد محاربه
۲۰۱	حد بغی
۲۰۱	حد افساد فی الارض
۲۰۲	یک سال
۲۰۳	کتاب سوم: قصاص
۲۳۱	اقسام جنایات
۲۳۴	اکراه در جنایت
۲۳۵	موجبات قصاص
۲۳۸	شرایط قصاص
۲۴۴	جنین - نابالغ - مجنون

۲۴۵	تردید.....
۲۴۷	جنایت غیرمسلمان- مسلمان- ذمی- مستامن - معاهد.....
۲۴۸	اجرای قصاص.....
۲۵۵	تداخل جنایات.....
۲۵۷	صاحب حق قصاص.....
۲۵۹	ردفاضل دیه.....
۲۶۰	تغلیظ فاضل دیه.....
۲۶۱	کتاب چهارم: دیات.....
۳۰۵	تعریف دیه - ارش.....
۳۰۶	قاتل از ورثه ی مقتول باشد.....
۳۰۷	مسئول پرداخت دیه.....
۳۱۶	مهلت پرداخت دیه.....
۳۱۷	تداخل دیات - تعدد دیات.....
۳۱۸	ایجاد آسیب های متعدد.....
۳۲۰	موجبات ضمان.....
۳۲۱	مباشرت - تسبیب.....
۳۲۲	پزشک.....
۳۲۳	راننده.....
۳۲۴	حیوان.....
۳۲۵	برخورد.....
۳۲۷	دیوار.....
۳۲۹	ایجاد مانع.....
۳۳۰	پرت شدن.....
۳۳۰	حفر کردن.....
۳۳۲	توقف.....
۳۳۳	روشن کردن آتش.....
۳۳۴	دعوت کردن.....
۳۳۵	ترساندن.....
۳۳۶	اجتماع اسباب.....
۳۳۷	مقادیر دیه.....

۳۳۷	دیه نفس
۳۳۸	دیه اعضاء
۳۴۳	دیه منافع
۳۴۳	تغلیظ دیه
۳۴۴	دیه مقدر اعضاء
۳۴۴	دیه مو
۳۴۷	دیه ابروها
۳۴۸	دیه موی پلک
۳۴۸	دیه سایر موهای بدن
۳۴۹	دیه چشم
۳۵۰	دیه پلک
۳۵۰	دیه بینی
۳۵۳	دیه لاله گوش
۳۵۴	دیه پاره کردن پرده گوش
۳۵۵	دیه لب
۳۵۷	دیه زبان
۳۵۹	دیه دندان
۳۶۲	دیه گردن
۳۶۳	دیه فک
۳۶۴	دیه دست
۳۶۶	دیه پا
۳۶۶	دیه انگشتان دست
۳۶۷	دیه انگشتان پا
۳۶۷	دیه ناخن
۳۶۷	دیه ستون فقرات
۳۶۸	دیه نخاع
۳۶۹	دیه نشیمنگاه
۳۷۰	دیه دنده
۳۷۱	دیه ترقوه
۳۷۲	دیه ازاله بکارت

۳۷۲ دیه افشاء
۳۷۳ دیه اندام تناسلی
۳۷۵ دیه بیضه
۳۷۶ دیه پستان
۳۷۷ دیه از بین بردن طحال
۳۷۹ دیه مقدر منافع
۳۸۰ دیه عقل
۳۸۱ دیه شنوایی
۳۸۳ دیه بینایی
۳۸۴ دیه بویایی
۳۸۵ دیه چشایی
۳۸۵ دیه صوت و گویایی
۳۸۶ دیه سلس
۳۸۷ دیه دیگر منافع
۳۸۷ دیه مقاربت
۳۸۸ تعریف جراحات سر و صورت
۳۸۹ دیه جراحات سر و صورت
۳۹۱ دیه جنایت بر گونه
۳۹۱ تعریف جائفه - نافذه
۳۹۳ دیه صدماتی که موجب تغییر رنگ پوست می گردد
۳۹۴ دیه سقط جنین
۳۹۵ دیه جنایت بر میت
۳۹۷ مواعد
۵۱۱ تکلیف - اختیار
۵۲۵ منابع

کتاب اول: کلیات

کتاب اول - کلیات

بخش اول - مواد عمومی

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- قانون مجازات اسلامی مشتمل بر جرائم و مجازات های حدود، قصاص، دیات و تعزیرات، اقدامات تأمینی و تربیتی، شرایط وموانع مسئولیت کیفری و قواعد حاکم بر آنها است.

ماده ۲- هر رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل که در قانون برای آن مجازات تعیین شده است جرم محسوب می شود.

فصل دوم - قلمرو اجرای قوانین جزایی در مکان

ماده ۳- قوانین جزایی ایران درباره کلیه اشخاصی که در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران مرتکب جرم شوند اعمال می شود مگر آنکه به موجب قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

ماده ۴- هر گاه قسمتی از جرم یا نتیجه آن در قلمرو حاکمیت ایران واقع شود در حکم جرم واقع شده در جمهوری اسلامی ایران است.

ماده ۵- هر شخص ایرانی یا غیرایرانی که در خارج از قلمرو حاکمیت ایران مرتکب یکی از جرائم زیر یا جرائم مقرر در قوانین خاص گردد، طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات می شود و هرگاه رسیدگی به این جرائم در خارج از ایران به صدور حکم محکومیت و اجرای آن منتهی شود، دادگاه ایران در تعیین مجازات های تعزیری، میزان محکومیت اجراء شده را محاسبه می کند:

الف- اقدام علیه نظام، امنیت داخلی یا خارجی، تمامیت ارضی یا استقلال جمهوری اسلامی ایران.

ب- جعل مهر، امضاء، حکم، فرمان یا دست خط مقام رهبری یا استفاده از آن.

پ- جعل مهر، امضاء، حکم، فرمان یا دست خط رسمی رئیس جمهور، رئیس قوه قضاییه، رئیس و نمایندگان مجلس شورای اسلامی، رئیس مجلس خبرگان، رئیس دیوان عالی کشور، دادستان کل کشور، اعضای شورای نگهبان، رئیس و اعضای مجمع تشخیص مصلحت نظام، وزرا یا معاونان رئیس جمهور یا استفاده از آنها.

ت- جعل آراء مراجع قضایی یا اجرائیه های صادره از این مراجع یا سایر مراجع قانونی و یا استفاده از آنها.

ث- جعل اسکناس رایج یا اسناد تعهدآور بانکی ایران و همچنین جعل اسناد خزانه و اوراق مشارکت صادرشده یا تضمین شده از طرف دولت یا تهیه یا ترویج سکه قلب در مورد مسکوکات رایج داخل.
ماده ۶- به جرائم مستخدمان دولت اعم از ایرانی یا غیرایرانی که در رابطه با شغل و وظیفه خود در خارج از قلمرو حاکمیت ایران مرتکب شده‌اند و به جرائم مأموران سیاسی و کنسولی و دیگر وابستگان دولت ایران که از مصونیت سیاسی برخوردارند طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران رسیدگی می‌شود.

ماده ۷- علاوه بر موارد مذکور در مواد فوق هریک از اتباع ایران در خارج از کشور مرتکب جرمی شود، در صورتی که در ایران یافت و یا به ایران اعاده گردد، طبق قوانین جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات می‌شود مشروط بر اینکه:

- الف- رفتار ارتكابی به موجب قانون جمهوری اسلامی ایران جرم باشد.
- ب- در صورتی که جرم ارتكابی از جرائم موجب تعزیر باشد، متهم در محل وقوع جرم محاکمه و تبرئه نشده یا در صورت محکومیت، مجازات کلاً یا بعضاً درباره او اجراء نشده باشد.
- پ- طبق قوانین ایران موجبی برای منع یا موقوفی تعقیب یا موقوفی اجرای مجازات یا سقوط آن نباشد.

ماده ۸- هرگاه شخص غیرایرانی در خارج از ایران علیه شخصی ایرانی یا علیه کشور ایران مرتکب جرمی به جز جرائم مذکور در مواد قبل شود و در ایران یافت و یا به ایران اعاده گردد، طبق قوانین جزایی جمهوری اسلامی ایران به جرم او رسیدگی می‌شود، مشروط بر اینکه:

- الف- متهم در جرائم موجب تعزیر در محل وقوع جرم، محاکمه و تبرئه نشده یا در صورت محکومیت، مجازات کلاً یا بعضاً درباره او اجراء نشده باشد.
- ب- رفتار ارتكابی در جرائم موجب تعزیر به موجب قانون جمهوری اسلامی ایران و قانون محل وقوع، جرم باشد.

ماده ۹- مرتکب جرائمی که به موجب قانون خاص یا عهدنامه‌ها و مقررات بین‌المللی در هر کشوری یافت شود در همان کشور محاکمه می‌شود، اگر در ایران یافت شود طبق قوانین جزایی جمهوری اسلامی ایران محاکمه و مجازات می‌گردد.

فصل سوم - قلمرو اجرای قوانین جزایی در زمان

ماده ۱۰- در مقررات و نظامات دولتی مجازات و اقدام تأمینی و تربیتی باید به موجب قانونی باشد که قبل از وقوع جرم مقرر شده است و مرتکب هیچ رفتاری اعم از فعل یا ترک فعل را نمی‌توان به موجب قانون مؤخر به مجازات یا اقدامات تأمینی و تربیتی محکوم کرد لکن چنانچه پس از وقوع جرم، قانونی مبنی بر تخفیف یا عدم اجرای مجازات یا اقدام تأمینی و تربیتی یا از جهاتی مساعدتر به حال مرتکب وضع شود نسبت به جرائم سابق بر وضع آن قانون تا صدور حکم قطعی، مؤثر است. هرگاه به موجب قانون سابق، حکم قطعی لازم الاجراء صادر شده باشد به ترتیب زیر عمل می‌شود:

الف- اگر رفتاری که در گذشته جرم بوده است به موجب قانون لاحق جرم شناخته نشود، حکم قطعی اجراء نمی‌شود و اگر در جریان اجراء باشد اجرای آن موقوف می‌شود. در این موارد و همچنین در موردی که حکم قبلاً اجراء شده است هیچ‌گونه اثر کیفری بر آن مترتب نیست.

ب- اگر مجازات جرمی به موجب قانون لاحق، تخفیف یابد، قاضی اجرای احکام موظف است قبل از شروع به اجراء یا در حین اجراء از دادگاه صادرکننده حکم قطعی، اصلاح آن را طبق قانون جدید تقاضا کند. محکوم نیز می‌تواند از دادگاه صادرکننده حکم، تخفیف مجازات را تقاضا نماید. دادگاه صادرکننده حکم با لحاظ قانون لاحق، مجازات قبلی را تخفیف می‌دهد. مقررات این بند در مورد اقدام تأمینی و تربیتی که در مورد اطفال بزهکار اجراء می‌شود نیز جاری است. در این صورت ولی یا سرپرست وی نیز می‌تواند تخفیف اقدام تأمینی و تربیتی را تقاضا نماید.

تبصره - مقررات فوق در مورد قوانینی که برای مدت معین و یا موارد خاص وضع شده است، مگر به تصریح قانون لاحق، اعمال نمی‌شود.

ماده ۱۱- قوانین زیر نسبت به جرائم سابق بر وضع قانون، فوراً اجراء می‌شود:

الف- قوانین مربوط به تشکیلات قضایی و صلاحیت.

ب- قوانین مربوط به ادله اثبات دعوی تا پیش از اجرای حکم.

پ- قوانین مربوط به شیوه دادرسی.

ت- قوانین مربوط به مرور زمان.

تبصره - در صورتی که در مورد بند (ب) حکم قطعی صادر شده باشد، پرونده برای بررسی به دادگاه صادرکننده حکم قطعی ارسال می‌شود.

فصل چهارم - قانونی بودن جرائم، مجازات ها و دادرسی کیفری

ماده ۱۲- حکم به مجازات یا اقدام تأمینی و تربیتی و اجرای آنها باید از طریق دادگاه صالح، به موجب قانون و با رعایت شرایط و کیفیات مقرر در آن باشد.

ماده ۱۳- حکم به مجازات یا اقدام تأمینی و تربیتی و اجرای آنها حسب مورد نباید از میزان و کیفیتی که در قانون یا حکم دادگاه مشخص شده است تجاوز کند و هرگونه صدمه و خسارتی که از این جهت حاصل شود، در صورتی که از روی عمد یا تقصیر باشد حسب مورد موجب مسئولیت کیفری و مدنی است و در غیر این صورت، خسارت از بیت المال جبران می شود.

بخش دوم - مجازات ها

فصل اول - مجازات های اصلی

ماده ۱۴- مجازات های مقرر در این قانون چهار قسم است:

الف- حد.

ب- قصاص.

پ- دیه.

ت- تعزیر.

تبصره- چنانچه رابطه علیت بین رفتار شخص حقوقی و خسارت وارد شده احراز شود دیه و خسارت، قابل مطالبه خواهد بود. اعمال مجازات تعزیری بر اشخاص حقوقی مطابق ماده (۲۰) خواهد بود.

ماده ۱۵- حد مجازاتی است که موجب، نوع، میزان و کیفیت اجرای آن در شرع مقدس، تعیین شده است.

ماده ۱۶- قصاص مجازات اصلی جنایات عمدی بر نفس، اعضاء و منافع است که به شرح مندرج در کتاب سوم این قانون اعمال می شود.

ماده ۱۷- دیه اعم از مقدر و غیرمقدر، مالی است که در شرع مقدس برای ایراد جنایت غیرعمدی بر نفس، اعضاء و منافع و یا جنایت عمدی در مواردی که به هر جهتی قصاص ندارد به موجب قانون مقرر می شود.

ماده ۱۸- تعزیر مجازاتی است که مشمول عنوان حد، قصاص یا دیه نیست و به موجب قانون در موارد ارتکاب محرمات شرعی یا نقض مقررات حکومتی تعیین و اعمال می گردد. نوع، مقدار، کیفیت اجراء و مقررات مربوط به تخفیف، تعلیق، سقوط و سایر احکام تعزیر به موجب قانون تعیین می شود. دادگاه در صدور حکم تعزیری، با رعایت مقررات قانونی، موارد زیر را مورد توجه قرار می دهد:

الف- انگیزه مرتکب و وضعیت ذهنی و روانی وی حین ارتکاب جرم.

ب- شیوه ارتکاب جرم، گستره نقض وظیفه و نتایج زیان بار آن.

پ- اقدامات مرتکب پس از ارتکاب جرم.

ت- سوابق و وضعیت فردی، خانوادگی و اجتماعی مرتکب و تأثیر تعزیر بر وی.

ماده ۱۹- مجازات های تعزیری به هشت درجه تقسیم می شود:

درجه ۱

- حبس بیش از بیست و پنج سال.

- جزای نقدی بیش از یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال.

- مصادره کل اموال.

- انحلال شخص حقوقی.

درجه ۲

- حبس بیش از پانزده تا بیست و پنج سال.

- جزای نقدی بیش از پانصد و پنجاه میلیون (۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا یک میلیارد (۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال.

درجه ۳

- حبس بیش از ده تا پانزده سال.

- جزای نقدی بیش از سیصد و شصت میلیون (۳۶۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال تا پانصد و پنجاه میلیون (۵۵۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال.

درجه ۴

- حبس بیش از پنج تا ده سال.